І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь . . .
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J. Тел.: HEnderson 4-0237 УНСоюз: HEnderson 5-8740 Тел.: з Ню Йорку: BArcly 7-4125 УНСоюз: BArcly 7-5337

РІК LXVIII. Ч. 113. TWO SECTIONS (SECTION 1) ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 17-го ЧЕРВНЯ (JUNE) 1961 ЦЕНТІВ 12 CENTS No. 113. VOL. LXVIII.

ПАЛАТА ВІДКИНУЛА ПЛЯН РЕОРГАНІЗАЦІЇ ФЕДЕРАЛЬНОЇ КОМУНІКАЦІЙНОЇ КОМІСІЇ

Вашингтон. — Палата Репрезентантів 15-го червня більшістю 323-ох до 77-ох голосів відкинула урядовий плян реорганізації Федеральної Комунікаційної Комісії. В цьому голосуванні є цікаве те, що більше число демократичних конгресменів, як республіканських голосувало проти урядового проєкту. Демократична більшість була проти урядового проєкту, який збільшував владу голови цієї комісії Нютона Н. Мінова, а тим самим і владу Президента, який іменує голову Комісії. Так само дивилися на цю справу республіканці. Демократи стояли на становищі, що треба перевести реорганізацію Федеральної Комунікаційної Комісії, але це має зробити Конґрес, а не Білий Дім. Справа ця ще не є закінчена, бо в найближчому тижні мають початися дебати над тим, як треба б переорганізовувати цю важливу комісію. Також і Сенат має нараджуватися над цією справою. 163 демократи і 160 республіканців голосували проти урядового проєкту. Тільки 77 демократів були за те, щоб прийняти урядову пропозицію. Федеральна Комунікаційна Комісія займається такими справами, як залізниці, летунство, автобуси, телевізія і радіо, та всім тим, що відноситься до комунікації в найширшому розумінні цього слова. Демократи, в тому і спікер Палати Репрезентантів Сем Рейбирн стояли на становищі, що як треба змінювати якісь основні закони, то це може робити тільки Конґрес, а не Президент, як цього домагався урядовий проєкт, який пропонував збільшити повновласті Президента в цій ділянці. Конґресмен - республіканець із Айови Г. Р. Ґросс заявив, що запропонований урядом проєкт віддав би Федеральну Комунікаційну Комісію „під політичну контролю Білого Дому".

Почався страйк моряків торговельної фльоти

Ню Йорк. — 16-го червня почався страйк моряків торговельної фльоти, бо переговори між Крайовою Морською Спілкою і представниками Американського Торговельного Іститугу не довели до порозуміння. Але переговори продовжуються, хоч покищо в дні 16-го червня не видко було признак того, що швидко може прийти до закінчення страйку. 15-го червня прилетів до Ню Йорку секретар праці Артур Дж. Ґолдберґ, який привіз звернення від президента Кеннеді до моряків і власників кораблів, в якому Президент закликає обидві сторони якнайскорше прийти до порозуміння, бо це лежить в інтересі ЗДА. Президент просив про співпрацю з Ґолдберґом, щоб не допустити до вибуху страйку, але це не вдалося, і Ґолдберґ залишився в Ню Йорку, як представник Президента. Страйкують 82.000 моряків, які є членами 5-ох спілок, і які обслуговують 946 кораблів на Східньому узбережжі. Залишають працю тільки 50.000 моряків, бо решта були без праці. В першому дні страйк обійняв 38 кораблів, в тому 7 нафтоналивних, які були в нюйоркському порті. Покищо страйк не відноситься до тих моряків, які обслуговують особові кораблі. Не страйкують і ті моряки на торговельних кораблях, які є вже на морі, бо такий є статут робітничих морських спілок.

ЗДА мусять поборювати комунізм довготерміновою програмою

Ґарден Сиі, Лонґ Айленд, Н. Й. — Колишній амбасадор до Об'єднаних Націй Генрі Кебот Ладж, промовляючи на закінчення шкільного року в Аделфі коледжі, заявив, що ЗДА мусять поборювати комунізм згідно з довготерміновою програмою, бо щотільки тоді вони зможуть із успіхом конкурувати з комуністичною ідеологією. „Ми потребуємо філософії, а після того енергійної і чесної пропаґанди. За філософію можуть послужити ідеї Американської революції, які скріплять довір'я до нас у вільному світі, і які одночасно захитають те довір'я в світі, яке вспіли собі здобути комуністичні диктатори", — казав Ладж. Така життєва філософія, на думку Ладжа, збудує єдність у вільному світі і у ЗДА, та допоможе розбудовувати в світі демократію.

Кіфовер має бути суддею Найвищого Суду ЗДА

Четенуґа. — Четенуґський щоденник „Таймс" приніс вістку про те, що незабаром суддя Найвищого Суду ЗДА Гюґо Л. Блек має перейти на емеритуру, і його місце має зайняти сенатор-демократ із Теннессі Естес Кіфовер. На думку цього щоденника це вже має бути вирішена проблема, бо так думають визначні американські правники, і так інформував представника „Таймса" високий урядовець Суддя Блек мав би зрезиґнувати ще цього літа, щоб Сенат ще на цій сесії мав час затвердити номінацію Кіфовера на члена Найвищого Суду ЗДА. Якщо дійсно зрезиґнує суддя Блек, то Кеннеді матиме нагоду найменувати першого члена Найвищого Суду ЗДА.

В АМЕРИЦІ

● **Президент Кеннеді** дістав тепер нову лімузину, заднє сидження якої можна буде підносити, щоб люди могли бачити Президента, коли він їде вулицями. Досі Президент мусів стояти в авті, коли його оваційно вітали на вулицях міст.

● **Астроном д-р М. Гюмесон** із обсерваторій на горах Вільсон і Пеломар відкрив нову зоряну систему в Молочному Шляху, яку можна бачити тільки сильним телескопом, і яка належить до зір, так званих „супернова".

● **Голова** Студійного Комітету при департаменті летунства Трівор Ґардиер сказав, що проєкт висилки людини на Місяць має коштувати коло $10 більйонів і численних людських жертв, як це завжди буває при великих людських осягах.

● **Нюйоркська біржа** в дні 15-го червня нотувала такі вартості чужих валют: за арґентинські пези треба було платити по $0.122; австрійські шилінґи — 0.0395; бельґійські франки — 0.02; кубинські пези — 0.30; англійські фунти — 2.2050; німецькі марки — 0.2540; швайцарські франки — 0.2325.

● **Англійський** славний історик 72-річний Арнолд Тойнбі ствердив, що 13-річні учні гайскулу ставили йому такі самі запити про історичні події, як студенти каледжів. Тойнбі перебуває цього року у ЗДА, викладаючи в каледжах і університетах, як запрошений професор. Тойнбі сказав, що як він мав 13 років, то не цікавився такими поважними справами, як американські юнаки.

Стівенсон прибув до Болівії в час бурхливих комуністичних демонстрацій

Адлей Стівенсон прощається з чілійським президентом Хорге Алессандрі перед від'їздом із Сантіяґо в Чіле до Ля Пазу в Болівії.

Ля Паз, Болівія. — Відвідини Адлея Стівенсона, керівника американської делеґації до ОН, що відбуває тепер з доручення президента Кеннеді поїздку по країнах Південної Америки, в столиці Болівії збіглися з бурхливими демонстраціями комуністичних і лівих елементів проти панівного в Болівії режиму. В сутичках поліції з демонстрантами було 4 вбитих і 9 ранених, але ж демонстрації не були спрямовані проти приїзду Стівенсона, а тільки проти урядових репресій у відношенні до комуністів. Студенти і робітники, які брали участь в цих демонстраціях, що проходили під гаслом „маршу свободи", виступали головним чином із вимогою звільнення комуністичних в'язнів. Після свого приїзду до Ля Пазу в четвер дня 15-го червня ц. р., Адлей Стівенсон конферував з болівійським президентом Віктором Пазом Естеносоро. Зустріч їх відбувалася в резиденції президента, оподалік від місця демонстрації. Прибувши до Ля Пазу з Чіле, Стівенсон заявив, що Зєдинені Держави Америки розуміють добре ситуацію свободолюбної Болівії яка намагається зберегти свою політичну й економічну незалежність і яка змагається важко з безупинною аґітацією тих, які прагнуть довести країну не до поступу і свободи, але до злиднів і комунізму. Демонстрація робітників і студентів і їх „марш свободи" були початково дозволені урядом, але потім дозвіл відкликано. Перед своїм виїздом із Сантіяґо в Чіле Стівенсон заперечив рішуче твердження республіканців, що він був проти американської підтримки американського летунства під час інвазії противників режиму Фіделя Кастра на Кубу дня 17 квітня ц. р. Стівенсон ствердив, що він не був того дня у Вашингтоні і взагалі не мав нічого до діла з цією справою.

СОЮЗОВА ОКРУГА В ТОРОНТІ ВИКЛИКАЄ НА ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗМАГАННЯ

НОВОСТВОРЕНИЙ ОКРУЖНИЙ КОМІТЕТ ВІДДІЛІВ УНСОЮЗУ, ЩО ЙОГО ОЧОЛЮЄ МҐР. Є. МАСТИКАШ, ЗОБОВ'ЯЗУЄТЬСЯ ЗОРГАНІЗУВАТИ ВПРОДОВЖ РОКУ 500 НОВИХ ЧЛЕНІВ

Торонто. — В найбільшому розгарі громадської активности та серед ряду інших громадських акцій, Окружний Комітет Відділів Українського Народного Союзу в Торонті виступив із сміливим викликом усім іншим округам до змагань в теперішній передконвенційній організаційній кампанії УНСоюзу, зобов'язавшись сам здобути впродовж року щонайменше 500 нових членів а викликаючи на такі ж організаційні змагання інші округи. Про свої організаційні пляни інформував Комітет на своїх нарадах минулої середи, що відбулися тут в домі УНО, 14-го червня, та в яких взяли участь головний предсідник УНС Йосип Лисогір і ред. А. Драган, що мали в Торонті зустріч з дирекцією видавництва місцевого університету у видавничих справах. Окружний Комітет Відділів УНС в Торонті, що викликає на організаційні змагання всі інші округи в ЗДА і Канаді, є наймолодшим в системі УНС, бо був створений точно один місяць тому, 14-го травня, на основуючих зборах, в яких взяло участь 39 представників і 14 Відділів Торонта і південного Онтеріо. Збори були скликані місцевою Канадійською Канцелярією УНС з її директором і гол. контролером УНСоюзу інж. Вол. Коссарем та її екзекутивним секретарем і гол. радним УНС Богданом Зоричем на чолі, та в порозумінні і на рекомендацію Головного Екзекутивного Комітету УНС. Проводила тими основуючими зборами окрема президія, з інж. Ю. Карманіним, як головою, та М. Юречковим, як заступником голови і І. Курманом, як секретарем. Цілі і завдання Окружного Комітету УНС з'ясовував на тих зборах гол. радний Б. Зорич. В результаті зборів та на пропозицію Номінаційної Комісії перша Управа новоствореного Окружного Комітету Відділів УНС у Торонті була обрана в такому складі: мґр. Є. Мастикаш — голова; М. Мота і М. Юречків — заст. голови; Ю. Карманін і М. Хомин з Ошави — секретарі; І. Леник — скарбник; Ю. Омельченко з Ґрімсбі і С. Левицький — організаційні референти на Торонто і метрополію; М. Гладиш із Ст. Кетринс — культ.-освітній беферент і П. Головатий — пресовий референт. Обрано також Контрольну Комісію в складі: д-р О. Бойко — голова та пані К. Хом'як з Гемилтон, П. Цибуляк з Ст. Кетринс, І. Жук з Велланд і П. Федон — члени. На нарадах 14-го червня зібрані вітали новообраного гол. предсідника УНС Й. Лисогора та запевняли його, що всіми своїми силами допоможуть у загальних зусиллях здійснити його великий плян збільшити кількість членства до 100.000. Із дебат у цій справі виходило, що в Торонті й околиці, як і в цілій Канаді, існують усі реальні можливості на спільне із громадою в ЗДА здійснення того пляну. Комітет заповів, що очікуватиме від інших Окружних Комітетів УНС відгуку на його організаційний виклик.

● **До лондонського щоденника** „Дейлі Ґералд" хтось надіслав з Риму фотокопії різних тайних військових документів, зібраних нібито англійською розвідкою. Між тими документами була докладна дислокація західньо-німецьких військ, переміщення англійських військ в Кенії і т. п. Анонімовий надавець нарікав в листі, що розвідки західніх альянтів одні одних шпигують.

Східня Німеччина жадає закриття берлінської брами для політичних втікачів

Берлін. — Комуно - німецький ватажок Вальтер Ульбріхт заявив під час двогодинної пресової конференції з минулого четверга 15-го червня ц. р., що у Західньому Берліні повинні бути закриті всі центри приймання втікачів із Східньої Німеччини. Водночас він недвозначно заповів, що у випадку перетворення Західнього Берліну у „вільне місто", як цього хоче Хрущов, в Західньому Берліні буде закрите летовище Темпельгоф, яке є єдиним „вікном в Европу" Західнього Берліну, та що після того східньо-німецькі комуністи матимуть в своїх руках всі засоби транспорту й комунікації Західнього Берліну із зовнішнім світом. Ульбріхт наполягав на тому, щоб західньо - німецькі власті вже тепер вступили в переговори з східньо - німецькими властями щодо справи комунікації Берліну. Ульбріхт був дуже певний себе і з притиском заявив, що „вільне місто Берлін прийде всеодно", — не турбуючись рішуче неґативним до цієї справи становищем західніх альянтів і Західньої Німеччини. За коментарями західньої преси, східньо-німецькі комуністи вже тепер головну ролю комунікаційного чинника між Берліном і Заходом призначили летовищу в Шенефельді та рішили закрити летовище Темпельгоф, тамлючи ролю того летовища в проламанні західніми державами берлінської бльокади з рр. 1948—49.

На Женевській конференції про Ляос говорять про його невтральність

Женева. — В минулу середу виступив на Женевській конференції про Ляос колишній ляоський прем'єр Суванна Фоума, кандидат комуністів і деяких невтральних країн на прем'єра нового коаліційного уряду в зневтралізованому Ляосі. Суванна Фоума вимагав, щоб найдалі до місяця вийшли з Ляосу всі закордонні військовики та щоб Організація Південно-східнього азійського пакту (СЕАТО) скреслила Ляос із листи тих країн, що їх вона має у своїй протекції проти комуністичної загрози. Суванна Фоума здебільша йшов по лінії комуністичних вимог, за вийнятком тільки пункту щодо Міжнародної Контрольної Комісії, якій він готов би признати ширшу свободу рухів і більше можливостей для переводження **справжньої контролі**. Зате гостро заатакував комуністичні країни і їх імперіялістичну політику в Ляосі південно - в'єтнамський міністер закордонних справ Ву Ван Мав, який запитав приявних комуністичних ватажків, з яких-то баз прилітають до Ляосу совєтські військові літаки з щораз новими транспортами зброї і виряду для комуністичних ляоських партизанів. За новими вістками, що наспіли до Женеви з Ляосу, недавній комуністичний наступ на місцевість Падонґ був поведений докладно за тактикою комуно-китайських військ в Кореї: масовими густими лавами атакуючих, що їх було понад 1,000 вояків, мабуть реґулярної північно - в'єтнамської армії. Тепер ляоські комуністи перенесли нові бої в околиці Паксане, не турбуючись ні трохи заявою Хрущова про його *„бажання" бачити в Ляосі перемир'я.*

Зросли шанси відновлення французько-альжирських переговорів

Париж. — Голова альжирсько-арабської делеґації в перерваних два дні тому переговорах між нею і французьким урядом, Белькацем Крім, заявив на пресовій конференції, що альжирсько-арабські націоналісти готові в кожній хвилині приступити до нових переговорів з французами. Він ствердив, що не вони, альжирські араби, а французи зажадали перервання конференції „задля призадуми". Белькацем Крім заповів від'їзд власний і більшости делеґації до Тунісу, але залишення в Женеві речника делеґації, якщо французи бажали б нав'язати новий контакт. Примирливий тон заяви того альжирсько-арабського націоналістичного діяча вважають за добрий знак, як заповідь недалекого відновлення переговорів про долю Альжиру. Проте в заяві Белькацема Кріма не було ніяких натяків на зміну мериторичного становища альжирських арабів в сутніх справах спору із французами. Цей спір зосереджений на трьох проблемах: 1) ґарантії забезпеки свобід і інтересів одного мільйона французів в Альжирі, 2) ролі і долі Сагари, яку французи не хочуть визнати за інтеґральну частину будучої альжирської держави, і 3) справи військового замирення в Альжирі, що його французи домагаються негайно, коли араби узалежнюють його від попереднього політичного порозуміння.

Совєти судитимуть провідника латвійських соціялдемократів

Лондон. — Тут одержано повідомлення з Риги, що там ув'язнено знову д-ра Фрісіса Мендерса, провідника латвійських робітників і члена латвійського парляменту під час існування Латвії, як незалежної держави. Мендерс був одним із основоположників Латвійської Республіки і протягом багатьох років очолював латвійську Соціял - демократичну Партію Праці. Причиною ув'язнення мали б бути спогади Мендерса, знайдені під час ревізії в його домі. На підставі записів в цих спогадах його поставлено в стан обвинувачення і незабаром відбудеться його процес. Д-р Мендерс має 76 літ і хворіє на серце. В 1948 році він був ув'язнений і засланий до концентраційних таборів, звідки був звільнений щойно в 1955 році після смерти Сталіна.

В Домініканській Республіці панує спокій — ствердила делеґація ОАД

Сіюдад Трухільйо. — Окрема Комісія Організації Американських Держав, яка кілька днів досліджувала політичні умови в Домініканській Республіці, ствердила там спокій і порядок і немає жадного політичного переслідування після вбивства диктатора Рафаеля Леоніда Трухільйо. Члени Комісії ствердили там поважні реформи, і тепер найкращою проблемою є те, щоб ці реформи втримати. Домініканський уряд закликав опозицію до режиму колишнього диктатора вертатися до країни ще перед виборами, які відбудуться в травні 1962 року. Уряд дозволяє видавати опозиційну пресу. Комісія має список всіх тих осіб, з якими її члени переводили інтерв'ю, щоб можна було пізніше слідкувати за тим, чи уряд не буде переслідувати цих осіб. Комісія вернулася до Вашингтону, де здасть звіт із своєї праці Організації Американських Держав. Представник державного департаменту у Вашингтоні заявив, що він не є вдоволений із того звіту, який зроблений на основі недокладної перевірки ситуації в Домініканській Республіці. В Комісії брали участь представники Панами, Колюмбії, Мехіко і ЗДА.

ХРУЩОВ СТАВИТЬ УЛЬТИМАТ У СПРАВІ НІМЕЧЧИНИ ДО КІНЦЯ ЦЬОГО РОКУ

Москва. — Нікіта Хрущов заповів у своїй промові через радіо-телевізію в минулий четвер 15 червня ц. р., що коли до кінця цього року західні держави не погодяться на підписання мирового договору з двома Німеччинами і на перетворення Західнього Берліну у „вільне місто", тоді Совєтський Союз підпише сепаратний мир із Німецькою „Демократичною" Республікою, себто із своїм східньо-німецьким сателітом. Промова Хрущова, яка тривала годину і 15 хвилин, була формально звідомлення з зустрічі Хрущова з президентом Кеннеді у Відні. У своїй промові Хрущов торкнувся трьох актуальних справ: міжнародного роззброєння, проблеми Німеччини й Берліну та Ляосу. Щодо міжнародного роззброєння, то Хрущов повторив давню тезу, що тільки „тотальне й генеральне" роззброєння може розв'язати проблему війни-миру і що у випадку його переведення Совєти „відчинять всі двері" для всякої міжнародної контролі, яку тільки західні держави захочуть. Без такого роззброєння Совєти не погоджуються на іншу контрольну систему у відношенні до атомових дослідів, як тільки під тричленним проводом, по одному представникові від Заходу, комуністичного світу і невтрального, з правом „вета" для кожного представника. Хрущов пояснив це двома арґументами: по-перше, він узагалі *легковажно поставився до справи припинення атомових дослідів*, бо — мовляв — хоч би і припинено їх остаточно на основі договору, то всеодно залишаться величезні склади атомової зброї, великодержави далі продукувати її і небезпека атомової війни не зменшиться. Другим арґументом Хрущова, чому Совєти змінили свою думку, погодившись раніше на одноособового керівника міжнародної контрольної комісії, а потім ту згоду відкликавши, — був відклик на нібито сумний досвід, зроблений — в Конґо. Хрущов звалив вину на генерального секретаря ОН Даґа Гаммершилда, який нібі доказав, що так званий невтральний керівник великої відповідальної міжнародної акції може бути односторонній. Він закинув знову Гаммершилдові, що той повів таку політику в Конґо, „щоб зробити приємність колоніялістам", і тому — казав Хрущов — СССР не довіряє одному керівникові міжнародної контрольної комісії для береження договору про припинення атомових дослідів. Хрущов потвердив, що 19 червня ц. р. почнуться у Вашингтоні приготування до нової міжнародної конференції роззброєння. Ві закинув західнім державам єдину вину у дотеперішній невдачі всіх попередніх конференцій роззброєння, перевернувши правду дном догори та промовчавши факт, що обидві останні міжнародні конференції роззброєння — у Лондоні 1957 р. і в Женеві в минулому році, Совєти односторонньо зірвали, в обох випадках не захотівши навіть детально розглянути докладну західню пропозицію. — Найважливіша частина промови Хрущова стосувалась Берліну. Хрущов настоював на тому, щоб затвердити формально підписанням мирових договорів з двома Німеччинами, постанови Потсдамської конференції. Він виключив будь-яку зміну кордонів, встановлених в Потсдамському договорі, не тільки щодо Німеччини й Польщі, але й щодо Східньої Німеччини та Берліну. Він жадав знову перетворення Західнього Берліну у „вільне місто" та перечив, наче б таке перетворення погрожувало припиненням вільної *комунікації Західнього Берліну з Заходом.* Зате Хрущов погрожував, що у випадку, якщо західні держави хотіли б силою здобути доступ до Західнього Берліну будь яким шляхом — суходолом, морським шляхом чи летунським — то Совєти виконають свій „святий обов'язок" і поспішать Східній Німеччині з допомогою. Хрущов обвинувачував ЗДА у підписанні сепаратного мирового договору з Японією, хоч нібі Совєти причинились до перемоги над Японією, та знову закидав західнім державам, що вони перетворюють Західню Німеччину в „збройний табір". Закінчив свою промову Хрущов запевненням, що був вдоволений з зустрічі з през. Кеннеді та назвав ту зустріч „доцільною і необхідною".

Кардинал Тіссеран обраний на члена Французької Академії

Париж. — Французька Академія обрала на свого дійсного члена кардинала Євгена Тіссерана, довголітнього керівника Конґреґації для справ Східньої Церкви і декана Колеґії Кардиналів. — Кардинал Тіссеран, один з видатних діячів Католицької Церкви, займе місце покійного князя Моріса Броґлі. Вибір високих церковних діячів на дійсних членів Французької Академії, що їх називають „безсмертними" не є нічим надзвичайним в історії цієї Академії, засновником якої у 1635 році був кардинал Рішельє. Після вибору Тіссерана, що був єдиним кандидатом на це становище, один з його колеґ - академіків назвав його „великою людиною", яка вповні заслуговує на це відзначення.

У СВІТІ

● **В Ірляндії** дружина князя Монако, Райніє III, колишня американська зірка Ґрейс Келлі, зазнала такого оваційного прийняття, як ще ніколи й ніде: 20,000 захоплених мешканців столиці краю Дебліна переламали кордон поліції, поскидали з мотоциклів поліціянтів, зупинили автомобільну валку, що їхала з княжою парою, і мало не спричинила великого нещастя. 300 заалярмованих поліціянтів кинулись з палками присмирювати публіку. — Ґрейс Келлі так налякалась, що плакала і треба було на пів години відкласти офіційне прийняття, поки вона заспокоїлась. 50 осіб було ранених в тих бурхливих сценах. Батьки Ґрейс Келлі — ірляндського походження.

● **Совєтський амбасадор** в Ірані Ніколай Пегов від'їхав сердитий з Тегерану до Москви після того, як йому не вдалося просьбами ні грозьбами вплинути на іранський уряд, щоб той проголосив „невтральність" Ірану. Пегов заявив, що не вернеться скоріше, як за шість тижнів.

● **Індонезійський президент** Сукарно, закінчивши свої відвідини в Москві, де дістав приречення на нові транспорти совєтської зброї, прилетів до Пейпінгу, де комуно - китайські власті зорганізували йому „ентузіястичне прийняття" збоку китайського народу. На вулиці Пейпінгу вигнано з фабрик, установ і шкіл пів мільйона китайців.

● **Французькі власті** відмовилися впустити на терен Франції 25-ох пацифістів, які прибули з Америки через Англію до порту в Ле Гаврі з ціллю розпочати з Парижу „мирний марш" до — Москви, з транспарентами проти атомової зброї. Французи заявили, що такі маніяки у Франції небажані і завернули всіх назад до англійського порту Савтгемптону. Пацифістичні демонстранти приїхали з ЗДА, а є між ними американці, англійці, шведи й норвежці.

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25.—Jersey City and Foreign Rates: One year $14.00; six months $7.50; three months $4.00. For UNA members monthly 65¢.

Передплата: На рік — $12.00; на пів року $6.25; на три місяці $3.25. — В Джерзі Ситі і закордоном: — На рік $14.00; на пів року $7.50; на три місяці $4.00. — Для членів У. Н. Союзу, чоловіків і жінок, — 65 центів місячно. — За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N.J.

Сальонові комуністи

Впродовж поверх 40-річного існування на Сході Европи російсько - большевицького режиму народилось на Заході явище так званих сальонових комуністів. Назверхній успіх большевицької революції та посилення комуністичного руху в різних країнах світу створили податливий грунт для постання міжнародного кадру людей, що за добру монету приймають комуністичну пропаганду, беруть її фальші за правду та поширюють їх на користь Москви. Це не є формальні члени комуністичних партій й аж ніяк не можна їх зарахувати до знавців комуністичної теорії і практики, а ще менше — знавців східньо - европейських відносин та історії й культури поярмлених комунізмом народів. На сальонових комуністів складаються лібéрали різних відтинків, чи навіть ідеалісти, які вірять в реальність та правдивість гасел прийдешнього комуністичного раю на землі, частинно снòби, які йдуть за кожною „модою", чи хочуть відрізнятись від свого оточення нібито цивільною відвагою виступати в обороні „переслідуваних" у вільному світі комуністів. Сальонові комуністи — це свідомі або й несвідомі поплентачі, хитруни або наївняки, ідеалісти чи примітиви, але всі вони насправді працюють на користь російкому імперіялізмові і на шкоду рідному красві.

Одною з форм нинішнього сальонового комунізму в Америці є виступи в обороні Куби Фіделя Кастра, при чому ці два поняття — Кубу і її теперішнього поневолювача — вони утотожнюють. „Сатардей Івнінг Пост" з 17-го ц. м. звертає увагу в передовій статті на крутійства керівників одної з таких „ліберальних" організацій, т. зв. „Комітету для чесної гри супроти Куби". Діяльністю того Комітету зацікавилась сенатська Підкомісія для внутрішньої безпеки. Роберт Тейбер, екзекутивний секретар тієї організації, переслухуваний у згаданій Підкомісії, спершу заперечив, наче б він мав будь-які справи з кубинською амбасадою, потім признав, що „приватно" стрічався „раз чи другий" з кубинським амбасадором і „різними урядовцями кубинського уряду". Ніхто з членів того Комітету — заявив він — не є комуністом. Але звідкіля той Комітет взяв $4.725 на заплачення газетного оголошення в обороні Фіделя Кастра — він рішуче відмовився виявити, покликавшись на Додаток Конституції та впевняючи, що „ніщо з отих грошей не прийшло від будь-якого чужинецького уряду або аґента чужинецького уряду". Тим часом названий тижневик виявляє, що насправді ніхто інший, як син кубинського міністра закордонних справ, Равліто Роа, член кубинської делеґації при Об'єднаних Націях, особисто вручив Тейберові $3.500, якими Тейбер заплатив за те газетне політично - пропаґандивне оголошення, рештуючих $1.225 зібравши між прихильниками Кастра.

Таких організацій, як „Комітет для чесної гри супроти Куби", у західньому світі багато. Всі вони виступають під фірмами комітетів, що ніби пропаґують світовий мир, братерство між народами, визволення колоніяльних народів з-під ярма імперіялістів. Всі ці фірми — це зовнішні вивіски, за якими скриваються або сутокомуністичні ячейки, або гуртки отаких сальонових комуністів, що формально з партією не пов'язані, але фактично йдуть по лінії її інтересів. І в більшості випадків, коли б перевести докладне слідство, виявилось би, що за кожною з таких „ідеалістичних" організацій насправді стоїть комуністичний апарат, — так, як за „ідеалістичним" публічним зверненням „Комітету для чесної гри супроти Куби" стояли гроші того ж кубинського уряду Фіделя Кастра. Боронить той Комітет, як стверджує „Сатардей Івнінг Пост", не Кубу й кубинський нарід, а Фіделя Кастра і його комуністичний режим.

В країні суцільної контролі

У совєтській пропаґанді, призначеній особливо для закордону, значить, для некомуністичних країн, прославляють безупинну незвичайні успіхи в комуністичній перевихові суспільства, ентузіязм, із яким працюють не тільки члени компартії, але й широкі маси робітників та колгоспників, різні досягнення „соціялістичної" системи, позбавленої нібито елементів тиску, примусу й експлуатації. Дехто з комуністичних пропаґандистів пробує навіть доводити, що в Совєтському Союзі створено вже новий тип людини, високоідейної, з глибоким почуттям відповідальности, ініціятивної, яка працює не за страх, а за совість, в ім'я „високих ідеалів комунізму".

Започаткована останнім часом офіційними совєтськими органами „Правдою" й „Ізвєстіями" і розгорнена всією совєтською пресою кампанія за підвищення відповідальности і посилення контролі над діяльністю і працею комуністів, цілеспрямованість якої виявляється в безперервній черзі газетних заголовків, як наприклад, „Висока відповідальність комуністів", „Організованість і відповідальність", доводить цілковиту безпідставність совєтських тверджень про якихось нових совєтських людей, комуністів найвищої якости, цілковито відданих партії та ідеалам комунізму. Алярми совєтської преси про занепад трудової й партійної дисципліни і рішучі вимоги підсилити контролю над працею, діяльністю і поведінкою комуністів на всіх щаблях партійної і державної драбини, від найвищих до найнижчих, доказують, що так само, як совєтського суспільства не можна втримувати в рамцях режиму без терору, адміністраційного тиску і постраху у вигляді тюрем, концтаборів і розстрілів, також і сама керівна верства в країні „будуваного комунізму" не може існувати без зверхнього примусу, суворої контролі і загрози ще суворіших кар за недогляди, недоліки й інші „недовиконання" в партійній і державній роботі.

Особливо показовою з цього погляду є надрукована в „Правді" з 10-го червня ц. р. стаття п. н. „Сувора контроля зверху донизу". Покликаючись на Леніна і Хрущова, в цій статті стверджується безоглядну потребу „всебічно закріплювати партійну і державну дисципліну", „переводити сувору контролю зверху донизу", перевіряти кожного дня виконання доручень і завдань, найдокладніше організувати відповідальність і звітність за здійснювану в тій чи в іншій ділянці роботу і т. д. Водночас із цим, для виправдання цієї „суворої контролі", наводиться довжелезний ряд прикладів „нечесного" та „ганебного" ставлення комуністів до виконуваної ними роботи, ошукування партії і держави, окозамилювання, фальшування звідомлень і т. п. Ціла стаття є яскравим підтвердженням зазнаної Совєтами дошкульної поразки не тільки у творенні „нової комуністичної людини", але й у будуванні „комуністичного ладу".

З допомогою терору, примусу й контролі комуністичні тоталітаристи можуть добитися таких чи інших успіхів в різних ділянках державного чи господарського життя. Але ніколи ці успіхи й перемоги не будуть тривкими і ніколи й ніхто не побудував ще на таких нетривких фундаментах нового суспільного ладу, що ним вихваляється і страшить світ Хрущов.

Богдан Галайчук

КОМУНІСТИЧНИЙ КОМПЛЬОТ — ЧИ ІНСЦЕНІЗОВАНИЙ ФАРС?

У Болівії викрили комуністичну змову, в якій мачав пальці — кубинський посол. Для пересічного читача — все одно, чи йде про читача „Свободи" чи „Ню Йорк Таймсу" — це нічим непримітна вістка з буденної латино - американської хроніки: адже ж вчора пробували комуністи щастя у Венесуелі, позавчора у Ґватемалі та в Нікараґві. Зате для людини, трохи краще ознайомленої з відносинами в Латинській Америці, ця вістка видається дивною: Щойно тепер комуністи хочуть захопити владу в Болівії? Невже Болівія не є здавна в комуністичних руках? Невже теперішній віце-президент Болівії Хуан Лечін не є відомим троцькістом, тобто, попросту кажучи, комуністом?

Бо таке твердить болівійська опозиція, зокрема дві найповажніші опозиційні групи (а, згідно зі старою традицією, Буенос Айрес є для екзильної Болівії таким самим традиційним центром, як, наприклад, Мюнхен для політичних еміґрантів з-поза залізної завіси), тобто консервативни, які впродовж десятків років втримувалися при владі — виборчими ошуканствами та терором, і „Соціялістична Фаланґа", нова опозиційна партія з католицько - соціяльною тенденцією.

У цьому сенсі висловився того самого дня, як часописи принесли вістку про викритий компльот — колишній консервативний президент Болівії, Енріке Герцоґ: для нього це лише конфлікт між двома чи трьома комуністичними фракціями, які змагаються за владу в лоні Націоналістичного Революційного Руху, тобто проурядової партії, очоленої теперішнім президентом Віктором Пас Естенсоро.

Герцоґ твердить, що уряд змагається не проти комунізму як такого, а проти одної з комуністичних фракцій, очоленої Федеріком Ескобаром та Іренеом Піментелем (обох арештовано під закидом організування змови), що виступила проти іншої комуністичної фракції, яку очолює не хто інший, як Хуан Лечін, генеральний секретар центральної Конфедерації Болівійських Робітників і віце-президент Болівії. На думку Герцоґа, між ними немає ніякої ідеологічної різниці: вистачить, мовляв, порівняти заяви Піментеля й Лечіна, на гірничому конґресі у Гвануні, про клясову боротьбу, про американський імперіялізм, про Кубу і т. д. Ділить їх лише різниця у тактиці, подібно, як ділила Сталіна від Троцького чи Хрущова від Маленкова й Молотова.

Конкретно: Піментель та Ескобар бажають „перескочити історичний етап" і негайно перейти до соціяльної революції, рівняючись на Кубу. Навпаки, віце - президент Лечін і Торрес настоюють на тому, щоб пройти цілий „теперішній історичний етап" — згідно з офіційною „національною доктриною" урядової Націоналістичного Революційного Руху. Таку саму лінію визначив президент Пас Естенсоро, на 6 партійній конвенції: „Ми ще не робимо — мовляв — соціяльної революції, бо поки перейдемо до союзу пролетаріяту з селянством і міщанством, мусимо пройти етап національного визволення. Тому мусимо берегтися суперництва інших революційних партій, програми яких — своєрідна „дитяча недуга революції" — рішуче нездійсненні на теперішньому історичному етапі". Не важко додуматися, що тою „іншою революційною партією" є казьонна компартія.

Невже це можливе? Адже відомо, що уряд Паса Естенсоро з трудом втримується над краєм банкрутства лише завдяки щедрій допомозі дядька Сема: Що у 1953 році дав Державному Департаментові дипломатичну підтримку в поваленні ґватемальського комуністичного уряду Арбенца — дармащо в обороні останнього виступили тоді інші, рішуче антикомуністичні латиноамериканські уряди. Що Лечін відвідав недавно офіційно Чіян Кай-шека — саме в тому часі, коли бразилійський президент Жаніо Квадрос — якого можна називати комунофілом, але не комуністом — пробиває, з запалом, гідним кращої справи, вступ для червоного китайського уряду до ОН. Як це погодити? Немов у драмі Піранделлі, стоїмо перед двома суперечними версіями дійсности, і не знаємо, котра з них правдива? Як це пояснити?

Дуже просто — відповідає Герцоґ. Щоб пройти намічений етап „шляху до соціялізму", щоб оминути банкрутство, Пас Естенсоро потребує долярів, багато долярів. Щоб дістати їх, він „продав" у 1953 році одновірця - маркєиста Арбенца, а тепер, з нагоди поїздки Стівенсона, готов продати Кастра, зриваючи з ним — за 40 срібняків — дипломатичні відносини.

Дивним дивом, подібну опінію висловив один з комуністичних дипломатів, акредитованих у Болівії: викритий компльот є звичайним фарсом, що його інсценізував уряд напередодні відвідин Стівенсона. Хоч як мало заслуговує на довір'я джерело, інтерпретація ймовірна, бо ж цілий плян Кеннеді принятий кінець-кінцем під своєрідним шантажем латино - американських урядів: „Руки вгору, дядьку Семе! Або гаманець, або комуністична революція в усій Латинській Америці!"

Раз признано ґльобальну цифру допомоги, то йде про якнайбільшу участь у ній. Йде про те, щоб доказати, що саме моя країна найбільше „дозріла до революції" — рахуючи на те, що за спиною — Кеннеді з калитою. Викриття компльоту з виразним натяком в напрямі Куби подвійно корисне: рівночасно доказує необхідність допомоги і, сказати б, „рентовність" тої льокати: за ті самі гроші дядько Сем дістане і драматичний показ, що Кастро таки справді „експортує революцію", і цінну моральну підтримку, яку так важко дістати тепер в Латинській Америці: зірвання дипломатичних взаємин з гаванським наркоматом. Замість допомагати Квадросові, який навіть не скаже „спасибі" — чи не краще допомогти, і то інтенсивно, Пасові Естенсоро? Чи не варто примкнути очі — у сучасній важкій дипломатичній ситуації — на деякі неприємні подробиці, що їх пригадав колишній болівійський президент Енріке Герцоґ?

Ю. Степовий

ДЕЩО ПРО ХЕРСОНСЬКИХ ЧАБАНІВ

З давніх-давен Херсонщина славилася тваринництвом, бо її широкі степові простори давали найкращі можливості випасати великі табуни худоби. Там, де міститься тепер „Цюрупинський" радгосп, колись випасалися великі отари селянських овець під наглядом чабана Дениса Какуші. Старожили казали, що Денис Какуша перебрав цю працю від свого батька Филимона, а батько — від діда Сидора. І так воно йшло собі по спадковій лінії, і Какуші мали цілковитий монополь на цю зовсім тоді не шановану працю. Бо що таке було чабан? — Останній чоловік на селі.

Ніхто тоді їх не фотографував, ніхто й ніколи не писав про них у газетах, одначе Какуші славилися тим, що настригали від вівці по півпуда вовни річно, вирощували без утрат ввесь молодняк громадської отари, хоч і не були „окрилені" постановами січневих чи лютневих пленумів компартії, а про якісь зобов'язання перед державою чи соціялістичне змагання і уявлення не мали. Отож у селян завжди було подостатку вовни для свого власного вжитку і на продаж.

Але все міняється. Розгортаємо „Радянську Україну" з 5-го травня ц. р. і бачимо в ній майже на чверть сторінки портрет молодого, усміхненого, з чудовою зачіскою хлопця. Під портретом підпис: Іван Васильович Ільїн — чабан радгоспу „Цюрупинський", Херсонської области. В минулому році одержав по 217 ягнят на сто вівцематок і настриг по 6.7 кілограма вовни від кожної вівці. На 1961 рік тов. Ільїн узяв підвищені зобов'язання. Фото Я. Давидзона".

Ще нижче читаємо деякі дані про молодого чабана, з яких довідуємося, що „Іван Васильович Ільїн закінчив цюрупинську середню школу і на власне бажання залишився на почесній праці чабана в радгоспі, щоб разом з іншими передовиками будувати нове комуністичне суспільство".

З фота цього чабана легко можна догадатися, що це вже не якийсь там неписьменний Денис Какуша, що, замість записувати окоти громадських овець у спеціяльній книзі, робив на своїй ґерлизі карби ножем з олиска, а досить інтеліґентний хлопчина. До того ж фотокореспондент Я. Давидзон не поскупився покласти на його щоки фарби, підретушувати очі, а на рівні, як шнурок, зуби капнути ляком, і тому вийшов не чабан з радгоспу, а артист з Голлівуду.

Така майстерність фоторепортера „Радянської України" нас не здивувала, бо ми пригадуємо, що ще в дитинстві малий Янкель Давидзон відзначався незвичайною спритністю. Коли, бувало, його батько, старий Лейба порозставляє на херсонському базарі бочки з оселедцями, то малий, опецькуватий Янкельок так їх удекорує, а оселедці так порозкладає на показ, що вони самі просилися до рота.

Але менше з тим, як виглядає „знатний" радгоспний чабан, головне те, що він настриг у 1960 році по 6.1 кілограма вовни з однієї вівці, в переводі на наші дореволюційні міри 15.7 фунта, а незнатний Какуша Денис настригав по півпуда, тобто, по 20 фунтів. То чим же тут особливим пишатися совєтській пропаґанді?

Ось така картина сьогодні в Україні з овечою вовною. Цікаво, як виглядає ця справа в Америці? Розгортаємо журнал „Річник тваринництва" за 1960 рік, і на сторінці 17-554 читаємо про овець, яких розводять в ЗДА. Нараховуємо всього 11 порід. Тут же подається щорічну пересічну кількість настриженої вовни з кожної вівці. Для прикладу: Лінкольн дає від 36 до 40 фунтів на рік, Америкен Меріно — від 24 до 30 фунтів.

Отож, бачимо яка колосальна різниця з настригом вовни на Херсонщині, але ніхто не фотографує якогось Смита чи Джана і не показує їх на першій сторінці „Сан Тайму", також ніяких зобов'язань ніхто не бере перед федеральним урядом, бо ж уряд не дуже й зацікавлений у підвищенні продуктивности фермерського господарства: тієї продукції стільки, що державні сховища аж тріщать від них, а держава задарма роздає недорозвиненим азійським і деяким „перерозвиненим" соціялістичним европейським країнам свої надвишки.

Та хіба тільки Смит з Мишиґену сушить собі голову з перепродукцією, — Василенко з Вискансину, колишній сталінський невільник, теж яйцями годує своїх псів, а гусям рахунку не знає. Одначе, дамо спокій і Смитові і Василенкові, а повернемося знову до своїх земляків на Херсонщині.

Як довідуємося із приватних листів, ще в 1933 році помер з голоду колишній чабан громадської отари Денис Какуша, а наймолодший з ґенерації Какуш, тепер Какушкін Іван працює в Херсонському обкомі КП (б)У референтом тваринництва. Не живе вже й дід знатного чабана Івана Васильовича Ільїна — Захарко, бо ще в 1930 році забило його дерево в сибірській тайзі, куди він був вивезений на заслання з Лепетишиних хуторів. Нема в світі й старого Лейби Давидзона, бо коли зліквідували большевики приватну торгівлю, то старий, попрацювавши якийсь час у херсонській заготконторі пуху і пера, відправився на лоно Авраамове.

Але найспритнішим виявився Яша Давидзон: він і сьогодні щедро удекоровує сторінки „Радянської України" портретами знатних хрущовських невільників, зокрема чудесно вийшов у нього портрет цюрупинського чабана Івана Васильовича Ільїна, який, замість продовжувати навчання у високій школі, стриже в радгоспі вівці.

ПОМИЛКА

Свіжим вітром буйнокрилим,
Першим променем ясним —
Я таким тебе створила
З сяйва сонця і весни.

Нам стелили цвіт каштани,
І тоді не знала я,
Що любов твоя, коханий, —
Тільки вигадка моя.

Синьоокі квіти рясту,
Над водою явори...
Я пригадувала часто
Ті далекі вечори.

Зашуміла листям осінь,
Запалала по гаях,
Та живе в душі і досі
Давня вигадка моя.

Марно стала б я шукати
Од села і до села
Стала б долі нарікати,
Що не з ним мене звела...

Щоб твої забути очі,
Я пройшла по всіх краях,
Давня вигадка дівоча,
Перша помилка моя.

ЄВА БУДНИЦЬКА

НА ТЕМИ ДНЯ

СЛОВО ЗА БАТЬКАМИ

Надходять вакації. Для школярів це чи не найрадісніша подія в році. Це бо закінчуються на довший час їх обов'язки, уневажнюються всі шкільні приписи. Час, що впродовж року був порозділюваний рямками шкільних і позашкільних лекцій, стає нараз суцільним морем свободи, що з нього можна черпати досхочу розривки й радощі.

Але те, що для дітей є тільки джерелом безжурної радости, ставить батьків перед новими проблемами. Два з половиною місяці — а стільки тривають вакації — це в житті дитини предовгий час. Його можна для виховної справи або належно використати, або й проґайнувати.

Безперечно, одним із найкращих способів використання дозвілля є побут на оселі чи в таборі. Там дитина не лише користується всіми благами життя серед природи, але й живе в своєму, українському середовищі. І вчиться того, чого не зможуть дати їй батьки, ні школа: самостійности та життя в спільноті.

Та навіть поза табором чи оселею залишається ще багато вільних днів, коли дитина може робити, що їй подобається. Можна навіть передбачати, що в ці дні буде вона гірко нудитись, вичерпавши всі знані забави. А час дорогий, і ніколи не повернеться: що сприйме дитина замолоду, те й останеться їй на ціле життя, а що проґавить, вже пропало!

І тут стане в пригоді українська дитяча книжка. Та сама, що на її читання, поза вимогами чужої школи, остається так мало часу в році. Тепер же є час, аж забагато часу. І навіть, якщо дитина сама ще добре не читає, то і в старших є трохи більше часу, щоб присвятити його дитині, щоб навчити її читати самостійно.

Тут не на місці сантименти, мовляв, „бідна дитина і так ввесь рік учиться". Вчилася — а тепер хай із цього користає! Бо ж навіть в горах чи над морем трапляються дощеві, нудні дні, а навіть і в погоду дитина мусить мати трохи відпочинку від бігання чи плавання. А в час того відпочинку найкраща розвага — це книжка. Бо треба, щоб з цього часу дитина назавжди сприйняла ту правду, що книжка — найбільша насолода та розвага для культурної людини.

Книжок для дітей є у нас доволі. Тільки — як же багато лежить їх на полицях книгарень, замість у домашніх бібліотеках!

А скільки рукописів лежить у шухлядах авторів чи ілюстраторів, бо нема за що їх видати! А скільки цікавих задумів засихає в каламарях та на палітрах, бо... навіщо писати, коли нема виглядів на видання? І це тоді, коли в нашій суспільності подивляють того, хто зуміє витратити більше на розривки чи вигоди!

А так легко зарадити цьому суспільному лихові! Треба лише, щоб у вакаційному клуночку кожної української дитини знайшлося по одній новокупленій книжці, і вже забезпечена поява нової, ще кращої, ще цікавішої!

І які ж то кращі та повніші радістю будуть вакації для дитини, як стануть вони джерелом не тільки сили тіла, а й духа! Бо вакації не на те, щоб під час їх діти втрачали українське обличчя, забуваючи рідну мову й письмо! Коли дитина, вернувшись до школи, забуває читати по-українському, то це сумне свідоцтво для батьків. А так часто жаліються наші вчителі на це явище.

Отже, слово за Вами, Батьки! Не відмовляйте своїй дитині повного й старанного українського виховання. А справжнє українське виховання на чужині можливе тільки за допомогою української книжки.

М. Х.

БАТЬКИ! Зв'яжіть замолоду Ваших дітей з найстаршою, найбільшою й найбагатшою українською національною установою поза межами Батьківщини, якою є Український Народний Союз, щоб запевнити їй кращу будучність, а нашій громаді у вільнім світі нового свідомого члена!

Филип Т. Васильовський

СЕЛО ЛУБНА ТА ЙОГО ТРАГЕДІЯ

(1)

Автор нарису Ф. Т. Васильовський, урodж. 26-го листопада 1899 р. в с. Лубна, пов. Березів, Західня Галичина. До Шикаґо приїхав 3 листопада 1913 р., де закінчив середню освіту. Днями працював, а вечерами студіював вступ до науки права З молодих літ активний в українсько - американських організаціях, понад дві десятки років очолює найбільший в ЗДА і Канаді Відділ УНС, ч. 291 ім. св. Стефана, який має понад 2.000 членів. Є постійний делеґат на УНС-Конвенцію, де працює в різних Комісіях, як також делеґатом на УККА - Конгрес, є містоголова Ліґи американців українського походження і т. п. Щирий українець - патріот, один з „будівничих України" у рідному селі Лубна, спонзор і опікун лубнян новішої еміґрації. Дружина Анна — також народна діячка, родом з Перемищини, з вищою освітою, б. радна ГУ УНС, активна в українських і американських політичних організаціях. Їхня донька Ярослава В. Гарди, вихованка школи о. Миколая в Шикаґо, закінчила студії в Норт - Вестерн університеті, з титулом „Бечерол оф Саєнс" в 1955-му році. На дальші студії восени 1955 р. одержала повну стипендію. Крім цього студентська організація „Трі Дельта", з нагоди 50-ліття свого існування, відзначила її окремою науковою стипендією в сумі $1.000, для продовжування історичних студій у відомому в світі Кембрідж Університеті в Анґлії. По закінченні студій навчала історії в Ню Траср Гайскул у Віннетка, Ілл., а далі в В. Сеньор Гайскул у місті Медісон. На своєму пості робить немалу прислугу українській справі. Син п-ва Васильовських, Володимир, закінчив вищі студії дипломом Бечелор оф Арт і Мастер оф Арт.

Трагедія рідного села спонукала п. Васильовського написати цей нарис, щоб задокументувати його для будучих дослідників нашого минулого, наших пограничних, відвічних західніх форпостів Руси - України. В. Л.

**

З браку відповідних джерел важко устійнити перші історичні початки села. Лежить воно на північно - західніх окраїнах української етнографічної території, у східній частині березівського повіту, на довжині 9 км. Рельєф красвиду має горбуватий характер. З півночі мов валом охоплює т. зв. Маґура. Її хребтом переходить т. зв. „цісарський гостинець" — який веде з Перемишля, через Дуклянський перехід на Пряшівщину. В часі першої і другої світових воєн перекочувався тут фронт. Назви частин села: Лозок, Лаз, Загорода, Млака, Дерев'янівка, Верховина, Явірник, Потік, Шиманів. Назви піль: Поруба, Лубенка, Долина, Кам'янець, Кривуля, Діл, Завали, Візьки, Ґуз, Наздречки, Росоха, Станелів, Дольна, Кічар, Середнє. З суцільної колись української території залишились рештки сіл, розкинені островом серед польського моря. Одиноке в більшості село, яке межувало з Лубною, з південної сторони, було с. Глудно. Сусіднє Уляниця, колись українське в 1892 р. перейшло на латинський обряд заходами тод. латинського сотрудника парохії Динова кс. Носка. Родові прізвища українців в с. Лубна: найбільше було — Троян, Коцелко, Бурдаш, Шевчик, Бревка, Лазор; інші — Грицко, Васінько, Пудлик, Бучик, Пудло, Воловник, Щепко, Книш, Коздріна, Андрус, Ґрандус, Шипеляк, Кос, Красинь, Кунь, Борис, Календар, Гринь, Сидор, Халупник, Налисник, Туцький, Саліш, Дудка, Сухобрія, Вавчак, Куштала, Струс, Галайко, Ласковий, Гірняк, Ґураль, Козак; боярські — Пашковський, Ґдичинський, Васильовський, Левкович.

Долішня частина села була заселена в 95% українцями, а всередині, та горішній частині, українці були помішані з поляками, однак українці творили більшість. Статистика виказує, що в Лубній в 1878 р. було 1.015 українців, в 1912 — 1.698; в 1931 — 1.882; в 1953 — 1.976, біля 1.300 латинників і 70 жидів. В Лубній від непам'ятних часів була українська грекокатолицька церква. Грамотою з дня 23. 1. 1593 р. дідичка Ваповська забрала ключі від церкви і перемінила її на латинський костел, а приходське поле передала латинському священикові з Ярослава. Частину приходського поля для грек.-кат. церкви Господнього Стрітення в Лубній за 300 золотих закупив у 1702 р. священик о. Ів. Бурдашевський від жмудського старости Григорія з Козельська Огінського. Другу частину за 2.000 золотих закупив в 1718 р. його син Антін, від Теофілі з Чарторийських Огінської. В ту суму вже вчислено 700 тинфів контрибуції заплаченої тим священиком за Лубну шведам, які спалили ціле село з церквою. Лубначани збудували нову, дерев'яну церкву св. Параскевії, яка перестояла до 1800 р. За пароха о. Коритинського місцевий дідич С. Тржецький у 1800 р. вибудував з лубначанами нову муровану церкву св. Онуфрія, в 1895 р. її відновлено, в 1918 році поляки церкву знищили.

Прихідський дім, мурований, вибудувано в 1907 році. Патроном був Евген Новак в Ольхівцях. Парохами гр.-кат. парохії в Лубній були також о. Симечка, о. Ол. Желіховський, а від 1. 10. 1907 р. до березня 1945 р. о. Орест Копистянський, ур. 12. 9. 1873 р., рукопол. 23. 3. 1897 р. Помер в березні 1945 р в шпиталі в Сяноці, в часі переселення лубнян.

НАШИМИ ЩЕДРИМИ ПОЖЕРТВАМИ ЗБУДУЙМО У ВАШИНГТОНІ ПАМ'ЯТНИК, ДОСТОЙНИЙ ВЕЛИКОГО ШЕВЧЕНКА, УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІЇ І АМЕРИКАНСЬКОЇ СТОЛИЦІ!

УКРАЇНЦІ В САН ДІЄҐО, КАЛІФ.

Сан Дієґо — півмільйоновий тихоокеанський порт південної Каліфорнії, розташований 150 миль від Лос Анджелесу і 15 миль від мексиканської границі. Місто відоме своїм чистим кліматом, воно постійно приваблює „еміґрантів" із американського сходу. Українці в цілому місті покищо не становлять помітного відсотку. Греки, серби, чи поляки, мають сильні громади, українців є лишень 100 осіб.

Серед перших родин, що прибули до Сан Дієґо, — є родина відомого композитора Р. Китастого. Може й цим пояснюється перевага дітройчан у місцевій громаді. Але малочисельна українська громада може похвалитись чималими успіхами.

Українці в „Об'єднаних Націях"

20 років у Сан Дієґо існують льокальні „Об'єднані Нації" під назвою „Дім Тихоокеанських зв'язків" Сюди належать організовані громади різних національностей. Розташований у славному Болбоа Парку цей „Дім" складається із окремих будиночків, з яких кожний є впорядкований згідно з національних традиціями окремих народів. Вбачаючи особливу нагоду для популяризації українського імени та культури, місцеві українці почали робити заходи щодо прийняття їх до цієї інституції.

Декілька місяців тому українську групу урочисто прийнято до складу „Дому Тихоокеанських зв'язків" і серед прапорів різних націй повіває український жовтоблакитний прапор.

Кожної третьої неділі українська група у оздобленому українськими мистецькими виробами будиночку із написом „Юкрейн" зустрічає численних відвідувачів туристів, знайомлячи їх із Україною. В неділю 11 червня ц. р. українці виступали із двогодинною програмою на багатолюдній відкритій Площі Бальбоа Парку.

Виступи українки в пресі

Під час останніх відвідин Хрущова місцева українка Анна Коваль подала широке інтерв'ю місцевому часописові „Трібюн", яке при посередництві пресової аґенції „копли сервіс" було передруковане понад сотнею часописів у західних стейтах ЗДА.

У згаданому інтерв'ю вона розповіла про особистий досвід підсовєтського жжиття та викривала підступну тактику Кремлю в Україні і підбитих Москвою державах.

Церковне життя

Про високу мораль української еміґрації свідчить жвавістя церковного життя. Не зважаючи на молочисельність у Сан Дієґо є українські православна та католицька громади. На чолі православної стоїть інж. М. Пелехатюк. Католицьку громаду очолює п. Іван Бульбер. Богослужби відбуваються періодично.

Квінтет

Перебування композитора Гр. Китастого у Сан Дієґо сприяло діяльності не лише церковного та дитячого хорів, але й заснуванню мистецької одиниці — жіночого хору „квінтет" під керівництвом диригента.

Виступ „квінтету" на Шевченківських урочистостях у містах Фенікс та Лос Анджелес здобули широке признання. „Квінтет" нав'язав тісні стосунки із окремими музичними групами міста, знайомлячи їх із скарбами української культури. Члени „квінтету": Надія Хам, Валентина Форська, Дарка Роте і Галина Китаста.

Поклін Шевченкові

По кінець березня місцева громада вшанувала сторіччя смерти Шевченка. У залі Болбоа Парку з доповіддю про життя та творчість поета виступала пані Марія Прихода. У мистецькій частині взяв участь „квінтет" під керівництвом Гр. Китастого. Діти виступали із деклямаціями та співами творів Т. Шевченка.

„Інформативна служба"

Місто Сан Дієґо завдяки лагідному і вічно теплому кліматові та сприятливим економічним обставинам зростає швидкими темпами, займаючи у рості друге після Феніксу місце у ЗДА. Сьогодні цей ріст дещо сповільнився у зв'язку із загальною економічною дипресією в країні. Все ж пляновики міста передбачають, що за наступних 15 років населення міста подвоїться.

Цей швидкий ріст створює сприятливий ґрунт для людей ініціятиви й передбачливости. Особливо вигідне Сан Дієґо для пенсіонарів, проблеми заробітків яких не турбують.

З метою ширення інформацій про Сан Дієґо управа громади вирішила створити „інформаційну службу", завданням якої буде об'єктивна інформація та поради українцям зацікавленим переїздом до цього міста. Обстоюючи засаду, що найкраща інформація не може заступити особливого познайомлення чи відвідин, управа радо інформуватиме і через пресу. Адреса секретаря управи: **Mrs. Maria Prochoda, 3167 Clairmont Dr., Apt. 3, San Diego, Calif.**

О. Куленко

З НАШИХ БУДНІВ

В ПОХОДІ ПОКОЛІНЬ

Тут лише для рекорду, як то кажуть, приходиться зазначити, що в нас уже зобов'язує пікніковий сезон. Насправді з тим днем, коли в „Свободі" появиться перший анонс про „великий весняний пікнік" — треба поставити хрестик на академії, концерти солістів, а тим паче на літературні вечори. З того часу публіка капає на імпрези, як та кров із носа... Все життя, вся активність політичної й заробіткової еміґрації переноситься на зелену травичку та під відкрите небо — на оселі, фарми, пікнікові площі. Навіть весілля та хрестини, в останньому часі.

Одинока, може, установа, що далі успішно й героїчно змагається в мурах міст, це Український Музичний Інститут. В Інституті саме починається пора жнив — відбуваються річні іспити різних кляс і курсів. Але в цьому випадку немає страху за публіку: як ставиться, скажемо, до екзамену з десятеро дітючок, а наґрянуть їхні тати, мами, бабусі та ще дехто з фамілії, то авдиторію маєте заповнену.

Тут треба в пошані схилити голову перед батьками, зокрема тими, що їх Господь поблагословив на цій вільній землі численнішим потомством. Що діється в такій хаті тепер, під час т. зв. ґрадуацій — те хіба можна порівняти з тим, що діялося в таборах під час репатріяції. Бідні тати й мами метушаться по місті, як запоморочені, не знаючи куди, на котру ґрадуацію бігти перше. Бо одна дитина закінчує американський гайскул, друга нашу, парохіяльну школу, а третя, ще й до того всього, школу українознавства...

То ще ласка від Бога, коли на господарстві крутиться бабуся чи дідусь: їх то можна бодай післати на згадані вже музичні іспити, хай старенькі ще потішаться та й налюбуються артистичними здібностями тут народженого внука, а то й правнука.

Так, бо є серед нас такі заціні, старші особи, що виводять в люди вже третє українське покоління! Провадять за руку до церкви, до школи чи до садочка своїх правнучат, співають їм на сон українські колисанки, розказують казочки, — мов ті клопітливі мушки бринять та й бринять коло дитячого вушка, не дають малим американцям забувати мову їх далекої, другої Батьківщини.

В цьому місці хай мені буде вільно згадати по-давньому знайомству з табору „Орлик" у Берхтесґадені заслужену громадську діячку й учасницю багатьох хорів та співанок, „Бабцю" Чайковську з Филаделфії, знану й шановану не лише у Филаделфії, але й у нашій Метрополії. Хоч „Бабця" є вже прабабкою трьом славним правнучатам і не одну весну життя має за собою, проте ще минулого літа енерґійною рукою провадила дитячий садочок при ЗУАДК-у, та й цього року, мабуть, готується до того самого „джабу"! Велика моя провина, що я призабув віддати „Бабці" шану з нагоди Свята Матері; та може Вона не погнівається на пізнього Івана, що пустив її в газети на День Батька?..

Ікер

● Газові компанії почали будувати великий павільйон на площі, де в 1964-му році має відбутися Міжнародна Світова Виставка. Цей павільйон має коштувати $6 мільйонів, і в ньому виставлені будуть вироби газової продукції.

ПРИЙНЯТО ПЕРШИХ ДОБРОВОЛЬЦІВ ДО КОРПУСУ МИРУ

Вашинґтон. — 15-го червня прийнято перших добровольців до Корпусу Миру: 15-ох добровольців призначено до праці на фармах і до розбудови сіл в Колюмбії, а 12-ох до розбудови шляхів в Танґанайці в Африці. Всі вони не є одружені, і є у віці від 19-ох до 31-го року. Всі вони виїдуть до вишкільного табору в стейті Тексас, де 26-го червня почнеться їх вишкіл разом із іншими добровольцями, які будуть прийняті у найближчих днях. Інша група буде вишколюватися в Рутґерському університеті в Ню Бронсвіку, Н. Дж. В Тексасі вишкіл відбувається при Тексаському коледжі. Добровольці переходять докладні тести, які стверджують, чи вони надаються до заплянованої праці в даній країні в Африці або в Південній Америці.

Українська хроніка

● Ректорат Українського Вільного Університету повідомляє, що в п'ятницю, 23-го червня 1961 р., в год. 8:00 веч., відбудеться в залі Віртшафтсміністеріюм в Мюнхені, Прінцреґентенштрассе 28, ЖАЛОБНА АКАДЕМІЯ для вшанування пам'яті Покійного Ректора УВУ проф. д-ра І. Мірчука.

● **Для вшанування пам'яти сл. п. ректора Українського Вільного Університету проф. д-ра Івана Мірчука,** відбудеться заходом Делеґатури УВУ в ЗДА, Товариства Прихильників УВУ і Наукового Товариства ім. Шевченка в ЗДА — панахида в Церкві св. Юра в Ню Йорку, в суботу, 17-го червня 1961 р., о год. 11.30 перед полуднем. По панахиді, в год. 12 в полудне відбудеться в залі ч. 22 Українського Народного Дому в Ню Йорку — Жалібне Засідання, яке відкриє проф. д-р О. Андрушків. Проф. д-р В. Стецюк виголосить доповідь на тему: „Проф. д-р І. Мірчук, як вчений і громадський діяч" і д-р Р. Голіят говоритиме на тему „Проф. д-р І. Мірчук і українське студентство".

ПАРАФІЯ СВ. АП. АНДРІЯ ПЕРВОЗВАННОГО УАПЦ — в м. ФИЛАДЕЛФІЇ, Па.
1070 — 69-та Евеню, ріг 11-ої вул.
запрошує всіх Православних Українців на велике Торжество

АРХИЄРЕЙСЬКЕ ОСВЯЧЕННЯ ХРАМУ

що відбудеться
в НЕДІЛЮ, 18-го ЧЕРВНЯ 1961 року Божого.
Чин освячення храму довершить Високопреосвященний Архиєпископ ГРИГОРІЙ в сослуженні духівництва УАПЦ.
В СУБОТУ, 17-го ЧЕРВНЯ — СОБОРНА ВСЮНОЩНА — в год. 7:00 вечора.
В НЕДІЛЮ, 18-го ЧЕРВНЯ — ЗУСТРІЧ АРХИПАСТИРЯ І ОСВЯЧЕННЯ ХРАМУ — в год. 9:00 ранку. АРХИЄРЕЙСЬКА БОЖЕСТВЕННА ЛІТУРГІЯ — в год. 10:30 ранку.
По скінченні Богослужби — СПІЛЬНА СВЯТКОВА ТРАПЕЗА в парафіяльній залі.
А ГОСТЯМ РАДІ!
НАСТОЯТЕЛЬ І ЦЕРКОВНО-ПАРАФІЯЛЬНА РАДА

В неділю, 25-го червня 1961 р.
в год. 4:00 по полудні
в УКРАЇНСЬКОМУ ІНСТИТУТІ АМЕРИКИ
2 Іст, 79-та вул. — НЮ ЙОРК
під протекторатом О.У.А. „САМОПОМІЧ"

КОНЦЕРТ УЧНІВ та СТУДЕНТІВ
ФОРТЕПІЯНОВОЇ КЛЯСИ
проф. д-ра Миколи ПОЛЕВСЬКОГО

Участь беруть:
М. Вархол, А. Вірлі, Л. Вовк, Х. Вовк, М. Галій, Х. Гелік, Н. Зеленська, Б. Комровський, О. Макаревич, О. Масюк, І. Насадюк, П. Нью, Р. Нью, Л. Олейчак, У. Стецура, О. Туркало, А. Ханзас, У. Шоу, П. Шоу, Н. Юрченко,

і КЛЯСИ ВІОЛОНЧЕЛІ
проф. Людмили ТИМОШЕНКО - ПОЛЕВСЬКОЇ

Г. Сарач-Буніна. — Акомп.: О. Сарач-Буніна.
Телефон Студії: TRafalgar 3-9487

В СОРОКОВИЙ ДЕНЬ
з дня смерти сл. пам'яті
інж. Андрія ПАЛІЯ
довголітнього Директора „Маслосоюзу" у Львові,
буде відправлена
ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА
в ПОНЕДІЛОК, дня 19-го ЧЕРВНЯ 1961 р. в год. 7:00 рано
в церкві Непорочного Зачаття — ГЕМТРЕМК-ДІТРОЙТ, на яку запрошується б. Співробітників, Приятелів та Знайомих Покійного.
МАСЛОСОЮЗНИКИ

П О Д Я К А

Голові Центральної Управи „Зарева", Павлові ДОРОЖИНСЬКОМУ, всім ЧЛЕНАМ „ЗАРЕВА" і всім ЗНАЙОМИМ сердечно дякуємо за всі побажання і поздоровлення, які наспіли з нагоди нашого шлюбу.

Оксана і Володимир БАНУМ

Організації УКРАЇНСЬКОГО ВИЗВОЛЬНОГО ФРОНТУ — НЕДІЛЯ, 25-го ЧЕРВНЯ 1961 р. — ТОРОНТО, площа C. N. EXHIBITION

XII-та ЗУСТРІЧ-ЗДВИГ УКРАЇНЦІВ КАНАДИ І АМЕРИКИ

НАЦІОНАЛЬНА МАНІФЕСТАЦІЯ У СТОРІЧЧЯ СМЕРТИ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА і ДВАДЦЯТИРІЧЧЯ АКТУ 30-го ЧЕРВНЯ 1941 РОКУ.

Вперше в Торонті — „КАВКАЗ" С. Людкевича, з участю хорів і симфонічної оркестри!

Зі Спорту

„ТРИЗУБ" ФІЛАДЕЛФІЯ ГРАЄ В НЮАРКУ

В неділю, 18-го червня, тиждень перед рішальними змаганнями за чемпіонат ЗДА та їх Чашу, футболісти „Тризуба" зустрінуться в Нюарку з місцевим професійним португальським клюбом — Португіз-Ф. К. в грі за першенство Американської Футбольної Ліги. В змаганнях за мистецтво цієї Ліги „Тризуб" веде безконкуренційно і вже мабуть нічого не стане йому на дорозі до здобуття чемпіонату Ліги.

В неділю, 25-го червня відбудеться у Філаделфії фінальні змагання за чемпіонат і Чашу ЗДА між нашими футболістами „Тризуба" та другою „Лос Анджелес Скатс", про що точніше буде подано пізніше. **(в. с.)**

П'єса М. Підгірянки „В чужому пір'ї" у Филаделфії

Потрапивши випадково на виставу п'єси „В чужому пір'ї", що відбулася в залі клюбу Горожан у Филаделфії, я був приємно вражений. Нескладний сюжет п'єси добре надається до постави її силами дітей і молоді старшого віку. Обидві групи виконавців, молоді і старші, творять сдиний ансамбль, який зацікавлює грою глядачів будь-якого віку. Це залежить не від самих акторів, але від гарної хореграфічної частини, співу, акомпаніяменту, строїв та декорацій.

Все це треба завдячити вмілому проводові: постава — Оля Селезінка, балет — Ірина Голубовська, фортепіян — Ірина Сумова, хор — Юрій Оранський, декорація сцени і світло — Богдан Казанівський.

Зайве доводити, що нам потрібний постійний театр молоді. Дитяча українська п'єса і театральні твори для молоді старшого віку виховують не лише виконавців, але і глядачів.

Мені здається, що вистава п'єси „В чужому пір'ї" у Филаделфії дозволяє сподіватися створення постійного театру молоді, який об'єднає молоді творчі театральні сили.

Складаємо подяку всім тим, які не шкодували своїх сил і часу, працюючи над постановою вищезгаданої п'єси.

Сергій Крашенінніков

Виставка українського мистецтва в Університеті св. Бонавентури

За час мого 48-літнього побуту в Америці та понад 100-літнього існування Університету св. Бонавентури, що його ведуть оо. Францішкани, оце вперше заговорено тут публічно про Україну. Пані Віра А. Томків, дружина д-ра Богдана С. Томкова, професора в цьому університеті, влаштувала виставку українського мистецтва в бібліотеці університету. Виставка тривала від 15 березня до 15 квітня 1961. Заступлені були: вишивка, різьба, писанки, кераміка, килими та видання про українське мистецтво в англійській мові. Місцева преса помістила репортажі та знимку із виставки. Виставка була призначена в першу чергу для студентів та професорів університету. Вона викликала, внаслідок репортажів у пресі, зацікавлення, про що свідчать підписи відвідувачів американської публіки із Оліну, Бредфорду, Куби, Вестону, Саламанки, Гіндедейлу, Рак Ситі, Веллсвилу і інш. Відвідувачі розпитували про видання з історії України, мистецтва та прохали інформацій про теперішню політичну ситуацію в Україні. Деякі робили копії взорів вишивок та плянів побудови українських церков. Публіка виявила бажання, щоб ту виставку повторити літом в Оліні.

Мені, колишньому учителеві української мови на курсах для наших дітей та бувшому організаторові українського хору в Оліні, було приємно бачити заінтересування із сторони американської публіки моєю Батьківщиною.

Михайло Луцишин

Відновлюється дискусію довкола Берліну, як „вільного міста"

Вашингтон. — Лідер демократичної більшости в Сенаті Майк Менсфілд виголосив у минулу середу в Сенаті промову, в якій м. і. заявився за концепцію перетворення цілого обширу Берліна — західнього і східнього — „у вільне місто", що було б у вірчому міжнародному управлінні. Міжнародне військо мало б тоді гарантувати доступ до міста з Заходу, а однаково НАТО, як держави т. зв. Варшавського пакту мали б гарантувати той стан, при чому однаково Західня, як Східня Німеччина мали б постачати грошеві засоби для берлінського бюджету. Сенатор Менсфілд застерігся, що він не виступає, як речник своєї партії, а персонально, але той його виступ викликав відразу різку реакцію збоку двох республіканських сенаторів, Джекоба Джевітса із Ню Йорку і Гю Скотта з Пенсильвенії, які натаврували його, як шкідливого для американсько-німецьких взаємин. Річ у тому, що коли з подібним проєктом сен. Менсфілд виступив був в лютому 1959 році, то він стрінувся з гострою критикою в Західній Німеччині. Правда, проєкт сен. Менсфілда далеко відбігає від проєкту Хрущова, що хоче залишення Східного Берліну під комуністичним правлінням а перетворення у „вільне місто" тільки західньої частини того міста. Але Західня Німеччина рішуче відкидає всяку концепцію розмежовування проблеми Берліну від проблеми цілої Німеччини та закріплювання теперішнього поділу Німеччини. Тому і Хрущов і Західня Німеччина відкидають проєкт сен. Менсфілда. Коментатори лякаються, що промова Менсфілда, з уваги на його лідерське становище, може погіршити виборчі шанси Аденауера, як союзника ЗДА.

● У Парижі і в Альжирі посилилась акція однаково мусульманських, як правих французьких терористів. У паризькому готелі, замешкалому головно альжирськими арабами, вибухла сильна бомба, яка поранила 20 осіб. Знову ж в Альжирі впродовж останніх кількох днів згинуло 13 осіб і було ранених 54 внаслідку бомбових атентатів.